

rib

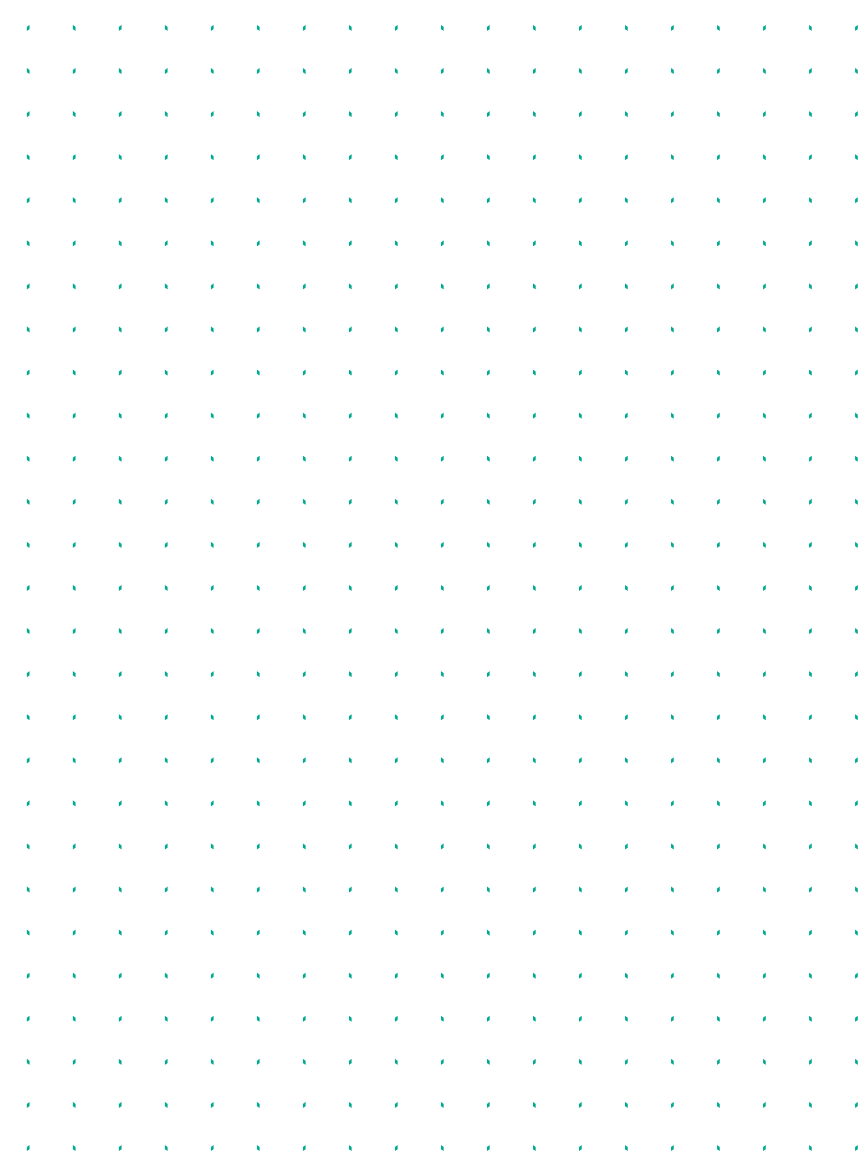
aanvaard je lot, rib
strijk met je vingertoppen langs je benen voel je vacht verwijder je vacht vil wat te veel is
en verhoog je stem
teken een zwarte streep onder je ogen rustig doe rustig teken op je heupen de contouren
van de vrouw die je moet worden
slink
laat de adem van een ander zachtjes schrapen langs waar het beurs is beschadig zo zachtjes
je keel zachtjes
laat de pijn zien en als het geen pijn doet, niet echt, kijk dan alsof je pijn hebt kijk
alsof de dood je inhaalt
zucht
en kreun
maar niet te hard
bevestig de veronderstelde weerloosheid
heb niet te veel oogcontact
sla je ogen in slow motion neer
kijk op
gebruik alleen je mondhoeken
tuit je lippen niet langer dan twee seconden
maar tuit ze wel
kort
krimp
kleiner
ho
niet te klein

je moet wel zichtbaar blijven
maak jezelf lichter nog iets nog iets lichter kweek geduld houd je in
heb manieren
laat je uitkleden, wees
optilbaar, wees
kneedbaar toon je
penetreeerbaar en
gretig
dat mag even
wees nu gretig
stop

hijs je langzaam in het pantser
het pantser is van dood en honing je drupt
doodkoudhoningzoet
schaam je diep
leer nu wachten

CHARLOTTE 'Verontwaardiging, shock, droefheid, strijd lust... Ik voel het keurslijf waarin 'rib' zich moet zien te wringen en ik wil het uitschreeuwen. Tegelijkertijd leggen deze versregels de vinger op de wonde: dit soort denken over vrouwen is pijnlijk herkenbaar. Alleen al daarom vind ik het een onnoemelijk belangrijk gedicht. Het herinnert me eraan waakzaam te zijn voor ongelijkheid – soms manifesteert ongelijkheid zich zo geniepig dat je vergeet dat het aan de hand is.'

LEES Word jij ook zo boos van dit gedicht? Toch is er nauwelijks ruimte voor weerstand: *'aanvaard je lot, rib'* lezen we in de eerste regel. Wie is *'rib'*? En welk *'lot'* moet *'rib'* aanvaarden? *'rib'* wordt in de versregels die volgen onderworpen aan allerlei instructies. Het gedicht leest als een handleiding of een reeks bevelen hoe zich begeerlijk te maken en te gedragen, dat wordt ook weerspiegeld in de vorm: elke regel begint met een gebiedende wijs of bevel: *'aanvaard', 'strijk', 'verwijder'...* Door aan *'rib'* al deze taken op te leggen (*'slink', 'maak jezelf lichter', 'tuit je lippen', 'wees optilbaar'...*), creëert Radna Fabias (1983) een benauwend keurslijf of een *'pantser'* waarbinnen er geen bewegingsruimte is. Wat doet dit met jou? Moeten we deze voorschriften zomaar aanvaarden?

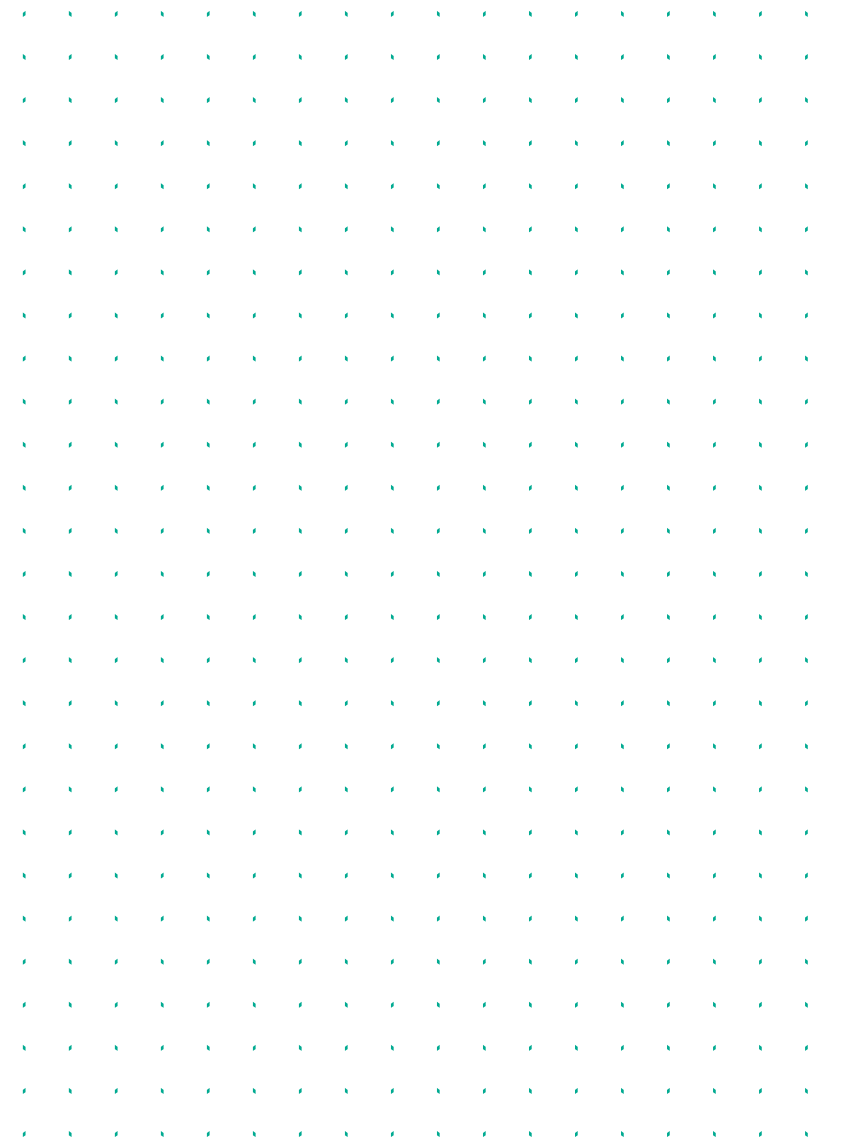

DENK In het boek **Genesis** in de Bijbel staat hoe God in zeven dagen de aarde en de eerste mensen, Adam en Eva, schiep. Adam werd gemaakt uit aarde, voor Eva ging het als volgt: *'Toen deed de Here God een diepe slaap op Adam vallen; en God nam één van zijn ribben. En de Here God bouwde de rib, die Hij van Adam genomen had, tot een vrouw.'*

Eva zou zagezegd uit de rib van Adam zijn geboren. Het Bijbelverhaal stelt de vrouw letterlijk voor als onderdeel van de man – alsof ze niet op zichzelf bestaat. Fabias drijft deze ontstaansmythe door tot een wrange spiegel voor de machtsverhoudingen tussen man en vrouw. *'rib'* is niet de baas over haar eigen lichaam en verlangens (blader alvast vooruit naar *'weefsel'* waar je de term agency

vindt) maar moet zich schikken naar het beeld van hoe een man haar ziet, en hoe het hem bevalt dat zij zich gedraagt.

Ben je nu echt boos? Goed! Fabias wil ons ook boos maken, ze toont – helaas nog al te vaak heersende – denkbeelden over vrouwelijke seksualiteit en het vrouwelijke lichaam en dwingt de lezer van dit gedicht om erop te reageren. Zo lezen we bijvoorbeeld dat *'rib'* haar *'veronderstelde weerloosheid'* moet bevestigen, alsof het vooraf bepaald is dat een vrouw weerloos moet zijn! Welke stereotiepe oftewel vastgeroeste denkbeelden over vrouwelijkheid vind je nog allemaal terug in dit gedicht? Valt het je trouwens op dat de naam *'rib'* niet met een hoofdletter wordt geschreven? Waarom maakt Fabias deze keuze, denk je?

DOE Stereotiepe denkbeelden over mannelijkheid en vrouwelijkheid maken op allerlei zichtbare en onzichtbare manieren deel uit van ons dagelijks leven. Reclame speelt hier bijvoorbeeld gretig op in en draagt zo bij aan een vastgeroeste beeldvorming. Dat wordt al snel duidelijk als je op zoek gaat naar een advertentie of reclameboodschap gericht op mannen en een gericht op vrouwen (tip: zoek in de categorie scheerproducten). Welk beeld van 'de man'/'de vrouw' gaat erachter schuil? Klopt dat beeld met hoe jij je voelt? Zo nee, hoe kun je dat beeld bijstellen?

SCHRUF Wil je ribs lot niet aanvaarden? Zet dan alle stereotiepe denkbeelden uit het gedicht **rib** onder elkaar en schrijf er een krachtig weerwoord naast. Misschien wil je niet 'slink'-en en 'krimp'-en, maar juist groeien en brullen?

stereotiepe	weerwoord
	
	
	
	

WEEET Radna Fabias speelt in dit gedicht met the **male gaze**: ze bekijkt het lichaam van de vrouw door de ogen van de man. De term werd in 1975 bedacht door de Britse feministische filmcriticus **Laura Mulvey** (1941), die analyseerde hoe vrouwen in films, maar evengoed in boeken, tijdschriften of reclameboodschappen hoofdzakelijk worden afgebeeld vanuit het standpunt van een (doorgaans witte) heteroseksuele man. Dit standpunt wordt als dominant gezien, terwijl het eigenlijk een heel beperkte blik is. Bovendien brengt het mannelijke standpunt **ongelijkheid** met zich mee, kijk maar naar '**rib**', zij wordt volledig tot object gemaakt.

MEER

Het **feminisme** is een maatschappelijke beweging die strijdt voor gelijke rechten voor iedereen. Aan de grondslag ligt een manier van denken die heersende denkbeelden over vrouwelijkheid wil herformuleren en uitdagen. Belangrijke **feministische denkers** zijn onder anderen

Simone de Beauvoir, Kate Millett, Luce Irigaray, Judith Butler, Julia Kristeva en **Hélène Cixous**. Wil je literair werk lezen waarin **feministische thema's** en vraagstukken centraal staan? Lees dan bijvoorbeeld **Toni Morrison, Maggie Nelson, Rebecca Solnit** of **Marja Pruis**.